

Voorbeeldexamen Educatief Startbekwaam

Beoordelingsmodellen

Deel A - Taak 1

Medicijnresten in het grondwater

De taak wordt inhoudelijk en vormelijk beoordeeld aan de hand van de volgende criteria. Een minimaal acceptabele prestatie voldoet aan deze criteria.

Inhoud

1. De kandidaat legt uit waarom hij zijn betoog schrijft. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Ik zou het fijn vinden als we voor het vak Gezondheid van de 21ste eeuw een gastcollege zouden krijgen over medicijnresten in het grondwater.
2. De kandidaat vermeldt het probleem. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Medicijnresten (in het grondwater) bedreigen de kwaliteit van ons drinkwater.
3. De kandidaat geeft een verklaring. Inhoudelijk komt dit overeen met:
We spoelen resten van medicijnen weg.
4. De kandidaat geeft twee oplossingen. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Grondwater (nog beter) zuiveren en voorkomen dat medicijnresten in het grondwater terechtkomen.
5. De kandidaat formuleert een eerste argument waarom het onderwerp belangrijk is voor studenten farmacie, bv.
 - *Het is een belangrijk onderwerp, omdat het gebruik van medicijnen in de toekomst alleen maar zal toenemen.*
 - *Als we kennis hebben van het probleem, kunnen we als toekomstige apothekers een rol spelen in het voorkomen van medicijnresten in het grondwater.*
6. De kandidaat formuleert een tweede argument waarom het onderwerp belangrijk is voor studenten farmacie, bv. *Zie item 5.*
7. De kandidaat formuleert een derde argument waarom het onderwerp belangrijk is voor studenten farmacie, bv. *Zie item 5.*
8. De kandidaat formuleert een conclusie in lijn met zijn betoog, bv.
 - *Met deze argumenten hoop ik u overtuigd te hebben om een gastcollege te organiseren over medicijnresten in het grondwater voor het vak Gezondheid in de 21ste eeuw.*
 -

Vorm: zie beschrijving achteraan

Woordenschat - Grammatica - Cohesie - Taaltechniek

Deel A - Taak 2

Liegen

De taak wordt inhoudelijk en vormelijk beoordeeld aan de hand van de volgende criteria. Een minimaal acceptabele prestatie voldoet aan deze criteria.

Inhoud

1. De kandidaat geeft de definitie van een leugen. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Een leugen is een boodschap waarvan de zender zelf weet dat die niet waar is en waarmee hij een bepaalde winst probeert te halen.
2. De kandidaat noemt het aantal leugens dat we per dag vertellen en nuanceert dit aantal. Inhoudelijk komt dit overeen met:
We vertellen gemiddeld 2 tot 3 leugens per dag, maar er is een kleine groep mensen die heel veel liegt (en het gemiddelde omhoog haalt).
3. De kandidaat geeft de eerste reden waarom het moeilijk is om een leugenaar te herkennen. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Mensen letten op verkeerde signalen.
4. De kandidaat geeft de tweede reden waarom het moeilijk is om een leugenaar te herkennen. Inhoudelijk komt dit overeen met:
De signalen die er zijn, hebben een grote foutmarge.
5. De kandidaat legt uit hoe we makkelijker leugenaars kunnen herkennen. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Je moet letten op veranderingen in het normale gedrag van iemand.
6. De kandidaat noemt het eerste kenmerk van leugenaars. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Een eerste kenmerk is dat leugenaars vaak psychopathische trekken vertonen.
7. De kandidaat noemt het tweede kenmerk van leugenaars. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Een tweede kenmerk is dat ze vaak eerlijk toegeven dat ze gelogen hebben.

Vorm: zie beschrijving achteraan

Woordenschat - Grammatica - Cohesie - Taaltechniek

Deel B - Taak 1

Industrieel ontwerpen

De taak wordt inhoudelijk en vormelijk beoordeeld aan de hand van de volgende criteria. Een minimaal acceptabele prestatie voldoet aan deze criteria.

Inhoud

1. De kandidaat legt uit wie hij is en wat hij studeert. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Ik ben [naam kandidaat] en studeer Industrieel Product Ontwerpen (aan de Haagse Hogeschool).
2. De kandidaat legt uit waarom hij schrijft, bv.
 - *Ik wil liever stage lopen.*
 - *Ik weet dat ik in principe een keuzevak moet kiezen, maar zou het mogelijk zijn om in plaats daarvan stage te lopen?*
 - ...
3. De kandidaat geeft zijn argument om stage te lopen, bv.
 - *Tijdens een stage leer ik de theorie in de praktijk te brengen.*
 - *Met een stage doe ik relevante werkervaring op, die handig is als ik ga solliciteren.*
4. De kandidaat beschrijft het bedrijf waar hij stage wilt lopen (naam + wat het maakt), bv.
 - *Ik zou graag stagelopen bij Piet Hein Eek. Dit is een bedrijf dat meubels maakt.*
 - *Ik wil een stage doen bij de HEMA. Iedereen kent dit warenhuis voor zijn producten voor dagelijks gebruik.*
 - *De stage die ik graag zou willen doen is bij DAF Trucks. Dit bedrijf ontwikkelt, produceert en verkoopt trucks.*
5. De kandidaat geeft een eerste argument voor zijn keuze, bv.
 - *Ik zou graag stage lopen bij Piet Hein Eek. Ze maken bijzondere producten, ik zou bijvoorbeeld graag willen meemaken hoe ze van jampotjes een lamp maken. Daar kan ik veel van leren.*
 - *Ik wil graag stagelopen bij DAF, aangezien ik daar een stagevergoeding krijg.*
6. De kandidaat geeft een tweede argument voor zijn keuze, bv. *Zie item 5.*
7. De kandidaat sluit de brief met een gepaste zin af, bv.
 - *Ik hoop dat u mijn standpunt begrijpt en mijn stage zult goedkeuren.*
 - *Kunt u mij via e-mail bevestigen dat u akkoord gaat met mijn voorstel om stage te lopen?*

Vorm: zie beschrijving achteraan

Woordenschat - Grammatica - Cohesie - Taaltechniek

Deel B - Taak 2

Koopknop in het brein

De taak wordt inhoudelijk en vormelijk beoordeeld aan de hand van de volgende criteria. Een minimaal acceptabele prestatie voldoet aan deze criteria.

Inhoud

1. De kandidaat vertelt wat neuromarketing is. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Marketing gebaseerd op onderzoek naar hoe de hersenen reageren op bijvoorbeeld reclame om zo gericht reclame te kunnen maken.
2. De kandidaat legt uit wat voorstanders van neuromarketing vinden. Inhoudelijk komt dit overeen met:
De commerciële toepassing van MRI zal marketing vele malen effectiever maken.
3. De kandidaat legt uit wat tegenstanders van neuromarketing vinden. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Er wordt te veel vertrouwd op de mogelijkheden van hersenonderzoek. Je kunt aan de hersenen niet zien wat iemand denkt. Je ziet wel iets, maar de interpretaties zijn niet wetenschappelijk onderbouwd.
4. De kandidaat formuleert duidelijk zijn standpunt (voor, tegen of genuanceerd) over neuromarketing, bv.
 - *Neuromarketing kan zinvolle informatie opleveren, maar we moeten tegelijkertijd opletten voor de gevaren die het met zich meebrengt.*
 - *Ik ben absoluut een voorstander van neuromarketing.*
 - ...
5. De kandidaat geeft een eerste argument waarmee hij zijn standpunt onderbouwt, bv.
 - *Neuromarketing kan er uiteindelijk toe leiden dat we het koopgedrag van consumenten kunnen beïnvloeden en dat zouden we als maatschappij niet mogen toestaan.*
 - *Als we consumenten vragen stellen over hun koopgedrag levert dat geen zinvolle informatie op. Neuromarketing kan die zinvolle informatie wel geven en is daarmee een meerwaarde in de sector van de marketing.*
 - ...
6. De kandidaat geeft een tweede argument waarmee hij zijn standpunt onderbouwt, bv. *Zie item 5.*
7. De kandidaat sluit zijn tekst af met een gepaste conclusie.

Vorm: zie beschrijving achteraan

Woordenschat - Grammatica - Cohesie - Taaltechniek

Deel C - Taak 1

Laboratoriumassistent

De taak wordt inhoudelijk en vormelijk beoordeeld aan de hand van de volgende criteria. Een minimaal acceptabele prestatie voldoet aan deze criteria.

Inhoud

1. De kandidaat vertelt wie hij is en waarover hij de professor wil spreken. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Ik ben [naam] en ik studeer scheikunde. Ik wil u graag spreken over het afschaffen van de laboratoriumassistenten.
2. De kandidaat geeft een eerste argument voor het behoud van de laboratoriumassistenten, bv.
 - *Je haalt expertise over het laboratorium weg.*
3. De kandidaat geeft een tweede argument voor het behoud van de laboratoriumassistenten, bv. *Zie item 2.*
4. De kandidaat geeft een derde argument voor het behoud van de laboratoriumassistenten, bv. *Zie item 2*
5. De kandidaat geeft een relevant antwoord op de eerste vraag van de examiner: Misschien is het beter om studenten te vragen als assistent. Wat vind je van dat idee? Waarom vind je dat? Bv.
 - *Goed idee, dan kunnen studenten meteen goede werkervaring opdoen.*
 - *Geen goed idee, want het is potentieel gevaarlijk. Er moeten mensen met ervaring werken in een laboratorium.*
 - *Goed idee, want zo kunnen studenten werk en studie met elkaar combineren.*
6. De kandidaat geeft een relevant antwoord op de tweede vraag van de examiner: Hoe zouden we aan financiële middelen kunnen komen om de laboratoriumassistent toch te kunnen behouden? Bv.
 - *We kunnen de studenten meer collegegeld laten betalen.*
 - *We kunnen misschien aan crowdfunding doen.*
7. De kandidaat geeft een relevant antwoord op de derde vraag van de examiner: Zou je bereid zijn meer inschrijvingsgeld te betalen om de laboratoriumassistent toch te kunnen behouden? Waarom wel/niet? Bv.
 - *Nee, want we betalen al erg veel inschrijvingsgeld.*
 - *Ja, als we goede ondersteuning krijgen in het laboratorium, wil ik best meer betalen.*

Vorm: zie beschrijving achteraan

Woordenschat - Grammatica - Cohesie - Uitspraak - Vloeiendheid - Initiatief

Deel C - Taak 2

Wat een bende

De taak wordt inhoudelijk en vormelijk beoordeeld aan de hand van de volgende criteria. Een minimaal acceptabele prestatie voldoet aan deze criteria.

Inhoud

1. De kandidaat introduceert het onderwerp. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Welkom op mijn presentatie over jeugdbendes in Nederland en de Verenigde Staten.
2. De kandidaat noemt het eerste deel van de onderzoeksvraag. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Wat verandert er in het leven van jongeren wanneer ze zich aansluiten bij een jeugdbende?
3. De kandidaat noemt het tweede deel van de onderzoeksvraag. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Zijn deze gevolgen voor Nederlandse jongeren vergelijkbaar met die voor Amerikaanse jongeren?
4. De kandidaat noemt de methode van dataverzameling. Inhoudelijk komt dit overeen met:
In Nederland en de Verenigde Staten vulden 2000 jongeren drie jaar lang elk jaar een vragenlijst in.
5. De kandidaat noemt vier onderwerpen die werden bevraagd. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Achtergrond, relatie met ouders en vrienden, functioneren op school en lidmaatschap van een jeugdbende.
6. De kandidaat noemt de overeenkomst tussen jeugdbendes in Nederland en de Verenigde Staten. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Veel meer criminaliteit onder jongeren die lid zijn van een jeugdbende dan jongeren die geen lid zijn.
7. De kandidaat noemt het verschil tussen jeugdbendes in Nederland en de Verenigde Staten. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Amerikaanse bendes zijn sterker gestructureerd en herkenbaarder (ze hebben vaak hun eigen symbolen en kleuren).
8. De kandidaat legt het resultaat uit. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Wanneer jongeren toetreden tot een jeugdbende, worden de banden met de ouders minder goed en worden de schoolresultaten minder. Wanneer jongeren de groep verlaten gebeurt precies het omgekeerde.
9. De kandidaat vermeldt de conclusie. Inhoudelijk komt dit overeen met:
Lidmaatschap is van voorbijgaande aard (het dus niet meteen een reden tot paniek).
10. De kandidaat geeft een adequaat antwoord op de eerste vraag van de examiner: Denk je dat de jongeren eerlijk antwoord hebben gegeven op de vragen uit de vragenlijst? Waarom denk je dat? Bv.
 - *Ja, want de lijsten werden waarschijnlijk anoniem ingevuld.*
 - *Nee, want ze gaven de onderzoekers het antwoord dat ze wilden horen.*

11. De kandidaat geeft een adequaat antwoord op de tweede vraag van de examinerator: Het is bekend dat er in 'gangs' vaak alcohol en drugs wordt gebruikt. Verwacht je dat er een verschil is in alcohol- en drugsgebruik tussen bendetoetreders en bendevertalers? Zo ja, wat voor verschil? Zo nee, waarom niet? Bv.
- *Ja, leden van een bende zullen waarschijnlijk meer alcohol/drugs gebruiken, omdat dit stoer is.*
 - *Nee, er wordt sowieso veel alcohol en drugs gebruikt door jongeren.*

Vorm: zie beschrijving achteraan

12. Woordenschat - Grammatica - Cohesie - Uitspraak - Vloeiendheid - Initiatief

Vormelijke criteria Educatief Startbekwaam

Een minimaal acceptabele prestatie voldoet aan de volgende criteria.

Woordenschat

Woordenschat verwijst naar de lexicale variatie en het accurate gebruik van woorden en termen in de prestatie.

Om dit criterium te beoordelen, bekijkt de beoordelaar:

- *Bereik* van de woordenschat: heeft betrekking op de omvang van de woordenschat in relatie tot de taak. Een brede lexicale variatie impliceert dat de kandidaat over een ruime woordenschat beschikt en veel synoniemen beheerst. Lexicale hiaten (bijv. een woord niet kennen en het omschrijven of vervangen door een minder goed synoniem) of het consequent kiezen voor algemene sjablonen (bijv. “doen” in plaats van specifieke werkwoorden), wijzen op een beperkt woordenschatbereik.
- *Gebruik* van de woordenschat: verwijst naar de mate van trefzekerheid in woordkeus. Naast accuraatheid (gebruik van juiste woorden) gaat het hier ook om specificiteit en nuance in de woordkeuze in plaats van gebruik van vooral algemene woorden en over het al dan niet (juist) gebruiken van idioom.

De lexicale variatie is voldoende en eventuele lexicale hiaten staan de begrijpelijkheid niet in de weg.

De lexicale variatie is groot genoeg om frequente letterlijke herhalingen te voorkomen. Lexicale hiaten en fouten komen hier en daar voor, maar verhinderen de begrijpelijkheid van de tekst niet. Af en toe wordt er een synoniem gekozen dat minder goed past binnen de context (bv. ‘simpel’ vs ‘eenvoudig’).

Grammatica

Onder grammatica valt alles wat te maken heeft met woordstructuur, zinsstructuur en de onderlinge verhoudingen tussen de verschillende elementen in een zin.

Om het criterium grammatica te beoordelen, bekijkt de beoordelaar de volgende grammaticale aspecten:

- congruentie (lidwoord, werkwoord [getal, persoon en tijd], adjectief, substantief [getal])
- werkwoordvervoeging, naamwoordverbuiging;
- gebruik hulpwerkwoorden en koppelwerkwoorden;
- woordgroepen (plaats van het adjectief, werkwoordelijke eindgroep);
- zinsstructuur (hoofd- en bijzinsvolgorde, inversie, inbedding, negatie).

De meeste grammaticale constructies worden goed gebruikt, hoewel hier en daar fouten gemaakt worden.

Uitingen bevatten zowel eenvoudige als meer complexe grammaticale constructies en zinspatronen. Vaak voorkomende complexe constructies (bv. inversie, onderschikking) zijn meestal foutloos.

Cohesie

Het criterium cohesie heeft betrekking op de vormelijke samenhang van een tekst.

Om dit criterium te beoordelen, bekijkt de beoordelaar onderstaande structurerende elementen:

- taalelementen die de tekstinhoud ordenen (bijv. ten eerste, vervolgens, ten slotte,...);
- verbindingswoorden en voegwoorden, die de inhoudelijke verbanden binnen of tussen zinnen expliciteren (bijv. verder, daarentegen, ondanks, alhoewel, en of maar, want, terwijl, als);
- verwijswwoorden (voornaamwoorden en bijwoorden).

Daarnaast specifiek voor mondeling taalgebruik:

- herhalingen en herformuleringen (in langere prestaties) zodat de luisteraar steeds kan volgen.

De prestatie vormt een samenhangend en coherent geheel, waarbij er af en toe wel sprake is van enige 'springerigheid'.

Structurerende elementen worden doorgaans correct gebruikt en ondersteunen de coherentie van de prestatie. Af en toe wordt er echter een structurerend element verkeerd gebruikt, vergeten (waardoor de prestatie inhoudelijke sprongen kan vertonen) of overgebruikt. Verwijswoorden worden meestal op juiste wijze gebruikt.

Taaltechniek

Taaltechniek is een verzamelnaam voor technische onderdelen van schriftelijk taalgebruik.

Om dit criterium te beoordelen, bekijkt de beoordelaar:

- spelling;
- interpunctie (gebruik van leestekens);
- alineagebruik;
- lay-out (opmaak/vormgeving van de tekst).

De tekst bevat enkele onopvallende of niet storende spelfouten. Interpunctie en lay-out voldoen aan de regels.

Het leestekengebruik voldoet aan de standaardconventies. Spelling en interpunctie zijn vrijwel correct en bevatten slechts hier en daar nog kleine fouten.

Indien relevant: de lay-out volgt de conventies van het genre in kwestie.

Uitspraak

Dit criterium verwijst naar de combinatie van accent, klemtoon en intonatie.

De uitspraak is duidelijk verstaanbaar en klinkt natuurlijk.

De uitspraak en intonatie zijn helder en natuurlijk, maar met een hoorbaar accent.

Vloeiendheid

Dit criterium heeft betrekking op de stroom van de taal. Hoe gelijkmatiger en natuurlijker die stroom, hoe vloeiender.

Aspecten die onder vloeiendheid vallen zijn:

- tempo;
- aarzelingen en pauzes;
- herstarts, herformuleringen, zelfcorrecties.

Er komen soms aarzelingen voor bij het zoeken naar de juiste formulering.

De vloeiendheid is goed, er zijn weinig merkbare of storende pauzes. De taaluitingen, ook de langere, kennen een gelijkmatig tempo.

Initiatief

Dit criterium heeft vooral betrekking op de actieve houding van de kandidaat en de mate waarin hij of zij de prestatie alleen kan dragen of dient te steunen op de examinator.

De kandidaat neemt een actieve houding aan.

De kandidaat kan de prestatie beginnen, gaande houden en beëindigen. De informatie en de vragen worden zelfstandig gebracht/gesteld. Hulp van de examinator is niet nodig.